AFGHAN GERMAN ONLINE
http://www.afghan-german.com
http://www.afghan-german.de
افغان جرمن آنلاین

مسئوولیت متن و شکل بدوش نویسندۀ مضمون میباشد، عقیدۀ نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاین نمی باشد

پوهاند محمد بشیر دودیال
۲۰۲۱/۱۲/۱۵

د افغانستان لپاره د پولی پالیسی ضرورت او اهمیت

(دریېمه برخه)

تېرو دوو بحثونو کي دې نتیجې ته ورسیدو چي: د پیسو پالیسی هغه سیاست، لارو-چارو او کړنلارې ته ویل کیږی چي د مرکزی بانک له خوا دټاکلو ابزارو (Instruments)په کارولو سره د پیسو عرضه (Money Supply) کي تعدیلات، د بیو د بی ثباتی مخنیوی ، د پیسو د خرید دقدرت (purchase power)د ضعف او نورو ناوړه پیښو د کنترول لپاره کارول کیږی چي موخه يې اقتصادی بحران(Economic Depression)، پولی تورُم یا د پیسو پرسوپ (Inflation)او اقتصادی نوساناتو(تموجاتو یا Fluctuation)سره مقابله کول دي، ترڅو دوامداره اقتصادی انکشاف (Continuous Economic Development)او با ثباته او موثره اقتصادی وده (Stable and Efficient Economic Growth)ترلاسه شی.په تېره بیا دغي پالیسی ته هغه وخت ډېر احتیاج پیدا کیږی، چي خدای ناخوسته ټولنه او اقتصاد له یوه بد حالت او بی ثباتی سره مخامخ شی .

په اقتصاد باندې سیاسی بی ثباتي، اجتماعي بې ثباتی، ناڅاپي طبیعی پیښي، جنګونه، اپیډمیکاني او ډېر نور عوامل منفی تاثیر کوي. له بده مرغه پر افغانستان دا ټول پریوملهل را نازل شول.

اوس د مرکزی بانک دنده ده چي یو شمیر تصامیم تر لاس لاندې ونیسي اوبعضی لازم فعالیتونه ترسره کړي چي د هغو په نتیجه کي د پیسو ارزښت و ساتل شي، د بیو ثبات ډاډمن، د بهرنیو اسعارو په وړاندې د افغانیو دتبادلې انډول بر قراره او د هیواوالو اندیښنې رفع او انفلاسیونی علامې دفع شي. دا ټول زموږ د پیسو(افغانیو) او په افغانستان کي د بیو دثبات تدابیر دي، چي د افغانستان بانک د قانون له مخي د دغه بانک یوه دنده ده. تجاربو ښودلې ده چي هر هغه هیواد او د مربوطه هیواد چارواکی او نظام چي دملی منافعو ساتنه یې خپل آرمان او هدف ټاکلی وی، له دې ډول ستونزو سره نه مخامخ کیږي، که مخامخ هم شی، ډېر اسانه یې حل کولای شی.

سوال پیدا کیږی چي ولې دغو تدابیرو او پالیسی ته اړتیا ده ؟

د اقتصاد په علم کي پیسې) پول (moneyاو دهغه په اړه بیلا بیلو پرابلمونو څېړنه یوه په زړه پورې او پیچلې مسئله ده. ځکه پیسې د تبادلې په جریان کي د اجناسو او خدماتو دارزښت د یو معیار په توګه عمل کوي چي د دې اهمیت په دې کي دی چي نه یوازې د تبادلې وسیله او دارزښت معیار دی، بلکي د ذخیرې وسیله، حسابي واحد اود قرضونو د ورکړې وسیله هم ده. د پیسو په هکله یو لوی پرابلم د بیو ټاکل او دبیو ثبات دی تر څو چي په دې توګه یو باثباته اومستحکم اقتصاد رامنځته شي. د باثباته اقتصاد لپاره باید پولي مؤثر سیاست تطبیق شي. کله چي یو هیواد مؤثر پولي سیاست تعقیبوي؛ هلته سرمایه ګذاران دې ته حاضریږي چي په تولید کي سرمایګذاري وکړي، ځکه د دوی اعتماد حاصل وي. کله چي پولي موفق سیاست تطبیق کیږي مؤلدین تشویق کیږي، عرضه او تقاضا عادي جریان پیدا کوي، کله چي مؤفق پولي سیاست جریان ولري، نو دهیواد ملي پیسې په بهر کي لازم ارزښ لري او بهرنې تجارت کي تعادل ساتل کیږي، خو د دې برخلاف؛ که چیرې یو هیواد کي ناانډولي، ګډوډي او انحطاط پیښ شي، له بده مرغه دا د پیسو په ارزښ او د پیسو په دوران بده اغیزه کوي، په نتیجه کي انفلاسیون، د پیسود ارزښ ټیټوالی او نور منفی عوارض واقع کیږي چي دا په اقتصاد کي لوی پرابلم رامنځته کوي. په نتیجه کي په ملي تولیداتو کي کموالی راځي او په بهرنې تجارت کي کسر واقع کیږي، په بانکونو اعتماد کمیږي، سپما صورت نه نیسي، پانګونه

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

کمیرې، بیکاری او بیوزلی زیاتیږی او په پای کي اقتصاد د رکود خواته درومي. دلته لازمه ده پولي سیاست په علمي توګه ترکار لاندې ونیول شي ترڅو ببرته اقتصادي ثبات رامنځته شي. په پرمختیایي هېوادو کي ځکه مالي او پولي پالیسیو ته اړتیا ده چي له بده مرغه د دوی یوه لویه مسئله د دوی اقتصادي ناوړه حالت او کړکیچن وضعیت دی. په دغو هېوادو کي د پیسو د خرید توان ډېر ټیټ ، انفلاسیون پکي زیات، تجارت یې نامتعادل او دبیو عدم ثبات پکي موجود دی دغه نواقص د پولي پالیسی په تطبیق سره ښه کیدای شي. پولي سیاست هغه مؤثره وسیله ده چي دپیسو ارزش لوړوي، انفلاسیون رفع کوي، قیمتونه ثبات پیدا کوي، بانکونو کي پس اندازونه تشویق کېږي، ذخایر زیاتیږي سرمایګذاري صورت نیسي، د حکومت تمویلي قوت زیاتیږي تادیات ښه صورت نیسي او اقتصاد کي تحُرک او مثبت بدلون راځي او دا د دې سبب کېږي چي ملي عاید زیاتوالی وموومي. د پولي سیاست د تطبیق لوی هدف د یو باثباته او وده موندونکي اقتصادي حالت رامنځته کول دي چي دا د مرکزی بانک دپالیسی، پولي مارکیټ او د هېواد د مالیي وزارت له طریقه پرمخ ببول کېږي خو ځینې مشکلات شته چي د یوه سیاست د نه تطبیق کېدو باعث ګرځي دغه مشکلات مونږ مخکنیو دوو برخو کي یو یو ذکر کړل، نو ځکه د دغه مشکلاتو د حل لپاره باید ځینې اقدامات ترسره شي .

د یوه پرمختیایی اقتصاد اود هغه د غیر انکشاف یافته پولي مؤسساتو ځینی نیمګړتیاوې:

د ملی عاید په پرتله په پرله پسې ډول د نفوسو د ودې ګړندیوالی،
ملی تولید او محلی صنایع ضعیف پاتی دی، سپما کمه اوپه نتیجه کي یې مولدو برخو کي سرمایګذاری کمه ده،
3.جرمی، توراو غیر رسمی اقتصاد او مالی فساد لا اوس هم لیدل کیږي، یعنی د قوانینو تطبیق ضعیف دی،

په زیاترو پرمختایی هیوادو کی لا هم اقتصاد پوره پولی (monetize) شوی ندی،
پولی تورم (د پیسو د ارزش له لاسه ورکول) او د مفاد د حقیقي نرخ کموالی چي د پس اندازونو د نه تشویق باعث ګرځي.
د پولي ارزش ددوام لپاره د پیسو مختلف نرخونه چي د پس انداز د نامناسب پیشرفت سبب ګرځي.
د بېکاری اوچت نسبت چي د هغه اصلي عامل په تولید کي د سرمايي ټکان دی چي د بانکی ربح د کمیدو لامل دی.
په غیر تنظیم شوی پولي بازار زیاته اتکاء.
ضعیف مدیریت او دظرفیتونو نشتوالی،
10.متاسفانه لوی صرافان، اربتیژران او د ډالرو قاچاقچیان له موقع غلطه استفاده کوی، لکه هغسی چي د اجناسو محتکرین د قیمتونو د لوړیدو لامل شوی دی،

11.په سیمه کي اقتصادی بحران هم زموږ پر اقتصاد بده اغیزه کړی ده، دخلک روانی وارخطایی یی بل عامل دی،

12.عمدی ډمپنګ، د وضعیت خطرناک ښودل او د ملی پیسو پرځای د نورو پیسو(خصوصاً) ډالرو غوره کول او ساتنه، حال دا چي ملت باید خپلی ملی پیسی مقدمی وبولی،

13.پرمختللو سیستمونو او تکنالوژی سره نااشنایی،

14.د مغزونو او سرمایي (دواړو) فرار او د تبادلي د اوچت نرخ موجودیت.

15.د حکومت تمویل او په خارجي مرستو اوکومکونو زیاته(بېحده) اتکاء

16.په غیر تنظیم شوی پولي بازارونو کي د پولي د دلالانو په واسطه د ګټي کولو ملامتوونکي اندازه،

17.خاصتاً په افغانستان کي وچکالی، جنګونو، کرونا او بهر ته د ډالرو قاچاق دا ستونزه نوره هم یاته کړی ده،

18.د مرکزی بانک پاسیفوالی.

(بحث دوام لری)

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنیزي بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکي په ځیر و لولئ